

‘Driejarige stammen afleveren, bespaart kosten’

Het tempo waarmee Levinus Matthijse in Bant zijn bedrijf uitbreidt, getuigt van lef. Maar hij is doelgericht en weloverwogen. Risicospreiding en flexibiliteit zijn voor hem belangrijke argumenten, al schrikt hij niet terug voor ongewone keuzes. „Ik ben eigenwijs. Ik doe m’n eigen zin.”

Door: Harma Drenth
Fotografie: Ingrid Zieverink

Vier jaar zat Matthijse met zijn vader in de firma om het akkerbouwbedrijf. Hij bouwde zijn fulltime baan bij een administratiekantoor geleidelijk af. In 2004 kocht de firma ter uitbreiding er een bedrijf bij, maar in dat najaar stond de jonge akkerbouwer er opeens alleen voor door het overlijden van zijn vader. Onverdroten ging hij door met de opbouw en uitbreiding van het bedrijf.

Die uitbreiding zit hoofdzakelijk in het areaal pootgoed, dat hij teelt op huurgrond, maar met zijn vaste medewerker probeert Matthijse ook veel loonwerk te doen. „Ik probeer om jaar rond werk voor ons beiden te hebben. Daarnaast zit het bedrijf ruim in de machines en die proberen we rendabel te maken. We doen erbij wat we kunnen; transportwerk, uien laden, loonkoelen. Dit jaar gaan we voor een loonwerker vloeibare meststoffen uitrijden. Maar: eigen kavel gaat voor.”

Bij de uitbreiding van zijn areaal moest Matthijse enkele horden nemen. Grondeigenaren stonden niet te springen om de nu 33 jaar jonge akkerbouwer grond te verhuren. „Ze kennen mijn vader wel, maar ik had altijd op kantoor gezeten en ze wilden even aankijken hoe ik het als boer doe. Ze hebben gelijk, dat zou ik ook doen. Maar het was soms wel frustrerend.” Inmiddels gaat dat veel soepeler, merkt Matthijse. Het is nu zover dat hij zelf ook kan kiezen: „Ik ga de Noordoostpolder niet meer uit. Hier ken ik de grond beter.”

HET BEDRIJF

Levinus Matthijse heeft een akkerbouwbedrijf in Bant. Hij teelde afgelopen jaar 35 hectare pootaardappelen, 2 hectare consumptieaardappelen, 9 hectare zaauijen, 14 hectare suikerbieten en 15 hectare winter tarwe. Hij heeft 54 hectare in eigendom, verdeeld over twee locaties. Voor de opslag van pootgoed staat op het bedrijf een koeling met een capaciteit van 1.200 ton. Het bedrijf is goed gemechaniseerd; Matthijse zet zijn machines ook in voor loonwerk. De akkerbouwer heeft een fulltime vaste medewerker.

Het bedrijf teelde voorheen vooral voor handelshuis C. Meijer. Na de bedrijfsovername begon de uitbreiding van het areaal pootaardappelen en kwamen er twee pootgoedafnemers bij: Schaap Holland en Stet Holland. De eerste kende Matthijse vanwege een stage tijdens zijn studie bedrijfskunde, voor de tweede wilde de vader van Matthijse al Désirée telen. Het afgelopen jaar teelde het bedrijf dat ras voor Stet Holland en voor Meijer. Verder teelde het voor Stet de rassen Bellini, Timate, Triplo en Aziza. De rassen Lady Claire, Soprano, Cupido en Terra Gold zijn voor Meijer, het ras Amora voor Schaap. Het grootste areaal, 9 hectare, is van het vrije ras Bintje en werd geteeld voor eigen risico.

Verschillende markten

Matthijse kiest voor meer handelshuizen omdat ze verschillende afzetmarkten hebben. „Meijer zet veel pootaardappelen af in april en mei, onder meer naar Rusland. Stet wil vroeg afleveren. De combinatie past me, dat betekent spreiding van risico's en bovendien van arbeid. Dat Stet zo vroeg afzet, is ook een voordeel omdat mijn koeling een keer vol is. Dit jaar is een partij weggegaan die niet eens in de opslag heeft gestaan. Ik had er geen ruimte voor en wilde wel afleveren, Stet kon al afnemen. Die flexibiliteit, dat waardeer ik enorm. En het ene jaar betaald de een beter, het andere jaar de ander.” Ook bij de rassenkeuze lijkt Matthijse voor optimale flexibiliteit en risicospreiding te gaan, maar dat is niet de hoofdreden van het uitgebreide pakket. „Ik zoek geschikte rassen voor mijn bedrijf. Bij elk handelshuis probeer ik de beste rassen te halen.” Daarbij doelt hij niet alleen op het saldo, maar ook op teeltechnische aspecten. Nu heeft Matthijse nog een rooier zonder axiaalrollen. „Dat betekent dat ik soms vrij hard moet schudden om de grond kwijt te raken en niet alle rassen kunnen daar even goed tegen. Maar nog één oogst, dan wil ik investeren in een andere rooier met axiaalset.” Doorslagge-





vend argument is de extra capaciteit. „Zonder axiaalset kun je geen 50 hectare per jaar rooien. Een axiaalset is niet altijd het beste voor de aardappelen, maar ik denk dat schaalvergroting de toekomst heeft.”

Drie jaar vermeerderen

Maar schaalvergroting past niet bij traditionele stamselectie, vindt Matthijssse. „We hebben veel spuitwerk, twee beregeningsinstallaties en we doen loonwerk. Dan gaat traditionele stamselectie niet.” Matthijssse koopt per ras 3.000 miniknollen als uitgangsmateriaal en vermeerdert dat drie jaar. „De miniknollen zijn telkens een behoorlijke investering, maar dat kan wel uit. Door niet vier maar drie jaar te vermeerderen, bespaar ik op selectiewerk en afkeuringen. Bovendien kan ik met dat aantal snel overschakelen op mechanisatie. En door die korte levenscyclus lever ik beter materiaal af.”

De kwaliteit van de miniknollen is echter niet elk jaar hetzelfde, zegt Matthijssse. „Als een partij een keer onder bacterieziekte loopt, gaat die eruit. Het mogelijk weggooien van een partij is een risico dat ik incaluleer. Ik kan de miniknollen altijd nog een jaar langer doortelen en na vier jaar afleveren. Dit kost me minder dan het aankopen van een partij pootgoed klasse S.” Het is geen standaard werkwijze, beseft Matthijssse. „Dat maakt me niet uit. Ik ben eigenwijs, ik doe m'n eigen zin. Trouwens, in Schotland doen ze het ook op deze manier.”

Volop aandacht

Hoewel Matthijssse zichzelf geen echte stamtelener vindt, krijgen ze zijn stammen wel de best mogelijke behandeling. Ze staan op de huiskavel. „Dat is de beste grond en ik ben er vrij zeker van dat het ziektevrij is. Bovendien zie ik ze dan dagelijks.” De stammen staan rui-

mer gepoot dan de lagere pootgoedklassen, er komt geen selectiekar in het stammenveld en Matthijssse loopt alleen met schone kleren het veld in. Het rooien gebeurt met een eenrijige bunkerrooier. Op de rooier zoeken scholieren de aardappelen uit, waarna ze in kisten in de bewaring gaan. Het volgende voorjaar gaan ze ongesorteerd de grond weer in. „Het belangrijkste is dat er bij de oogst geen rot in zit. Daarom plant ik de stammen zo dat er geen spuitspoor doorheen loopt. Een enkele kluit in de partij maakt me niet veel uit. Die plant ik het jaar daarop gewoon weer mee.”

Voor het komend seizoen heeft de akkerbouwer een multivator gekocht om het pootbed klaar te maken. „Soms waag ik ook de gok”, lacht Matthijssse. „De multivator lijkt een veld frees met minder haken en de haken staan anders. Ik hoop hiermee een mooiere structuur te krijgen dan met de koepel en de capaciteit is groter. Bovendien ben ik altijd zo vroeg met poten dat de loonwerker meer dan een week later de vloeibare meststoffen komt toedienen. Daar hou ik niet van, dat vind ik te laat. Daarom komt op de multivator een apparaat om gelijktijdig de vloeibare meststoffen toe te dienen.” Het poten doet Matthijssse in een tweede werkgang. „Het systeem is snel en flexibel, vooral bij de stammen. Hiermee kan ik op het stammenveld lege rijen maken en daarin later met de hand de miniknollen poten.”

Vervroegen

Het basismateriaal zit in een aparte cel in de mechanische koeling op het eigen bedrijf, op 3,1 graden. Vorig jaar heeft Matthijssse geëxperimenteerd met het draaien van pootgoed, met een speciale kantelaar op de heftruck. Eind febru-

‘Ik houd van op tijd beginnen en op tijd klaar zijn’

ari ging de koeling uit en liet hij het pootgoed langzaam opwarmen. Na zeven dagen begon hij met draaien en zette de kisten daarna in de oude domeinschuur, die in de voor- en achtergevel grote deuren heeft. „Na het draaien moet de wind erdoor kunnen om de aardappelen beter te laten afharden”, legt Matthijssse uit. Daarna werden de aardappelen elke tien dagen gedraaid. Dit jaar begint hij eerder. „Zeven dagen was te lang”, is zijn ervaring. „De Bintjes hadden al een topspruit. Dus moet ik eerder beginnen en ik ga elke zeven dagen draaien. Zo vaak is niet bij elk ras nodig, maar ik wil ze allemaal op hetzelfde moment doen. Het kost telkens een dag, maar daarmee vervroeg ik de teelt. Ik houd van op tijd beginnen en op tijd klaar zijn.”

